GEMEENTE HILVERSUM
POSTBUS 9900
1201 GM HILVERSUM

BEZOEKADRES:
RAADHUIS
DUDOKPARK 1
TELEFOONNUMMER: 14 035
WWW.HILVERSUM.NL

Aan de gemeenteraad
cc college van B en W
cc. pers

DATUM 18 november 2021
ZAAKNUMMER 1072581
BEHANDELD DOOR A. Rijssenbeek / S. Calis
TELEFOON (035) 629 2471
BETREFT 2e Voortgangsbrief Pilot praktijkondersteuners GGZ Jeugd

Geachte raads- en commissieleden,

Met deze brief informeren wij u over de voortgang van de pilot praktijkondersteuners GGZ Jeugd (POH GGZ Jeugd) voor de periode 1 november 2020 tot juli 2021. De pilot POH GGZ Jeugd volgt uit de Visie en Agenda Jeugdhulp 2019-2021. In de vorige voortgangsbrief hebben wij u gezegd u in 2021 wederom op de hoogte te stellen van de voortgang. De pilot loopt tot 1 maart 2022.

POH GGZ Jeugd achtergrond
De Praktijkondersteuners Jeugd GGZ (in vervolg praktijkondersteuners) verlenen laagdrempelige hulp. Door de inzet van twee praktijkondersteuners bij de huisarts beogen we meer passende hulp voor jeugdigen en ouders te bieden, te normaliseren en daarnaast duurdere specialistische zorg te voorkomen. We willen graag meer grip krijgen op het aantal verwijzingen door huisartsen naar gecontracteerde zorgaanbieders. De gemeente Hilversum is in samenwerking met het Consultatie en Adviesteam van de Regio Gooi en Vechtstreek en betrokken huisartsenpraktijken per 1 maart 2020 de pilot POH GGZ Jeugd gestart.

Met de pilot POH GGZ Jeugd zijn twee gekwalificeerde praktijkondersteuners (1,8 fte) aan de slag gegaan in 19 huisartsenpraktijken in Hilversum voor een periode van 2 jaar. Daarmee bedienen we een groot deel van de 28 huisartsenpraktijken in Hilversum. De praktijkondersteuners bieden zelf kortdurende behandeling, zijn op de hoogte van de mogelijkheden in het voorliggende veld en werken samen met de jeugdconsulenten van het Sociaal Plein. Ook verwijzen de praktijkondersteuners door naar gespecialiseerde hulp indien nodig.

Aantallen aanmeldingen POH GGZ Jeugd
Een jeugdige en/of ouder komt eerst bij de huisarts. De huisarts stuurt de jeugdige en/of ouder naar de praktijkondersteuner als hij of zij dit passend acht. In de periode van 1 november 2020 tot 1 juli 2021 zien we dat de twee praktijkondersteuners in totaal 392 jongeren hebben gezien. Zie voor een specificatie de datasheet in de bijlage en de tabellen hieronder.

Tabel: aantal jongeren dat verwezen is na ondersteuning/behandeltraject door praktijkondersteuner

Verwijzingen na ondersteuning (behandeltraject) door de praktijkondersteuner	
Geen verdere verwijzing nodig	150
BGGZ of SGGZ verwijzing	14
Naar voorveld, zoals Jeugd en gezin (=geen specialistische ondersteuning)	3

Tabel: aantal jongeren dat verwezen is na een eerste vraagverheldering

Verwijzingen na eerste vraagverheldering door praktijkondersteuner	
Niet verder verwezen, d.w.z. praktijkondersteuner pakt verder op (=187)/geen verdere ondersteuning nodig (=47)	234
BGGZ of SGGZ verwijzing	113
Naar voorveld, zoals Jeugd en gezin (=geen specialistische ondersteuning)	25

Momenteel lopen er ook nog trajecten door die nog niet zijn afgerond, waar we nu nog geen uitspraken over kunnen doen.
Het hogere aantal jongeren dat gezien is in deze tweede periode (392 versus 231 in de vorige evaluatie), is te verklaren doordat de vorige periode met 0 kinderen werd gestart (letterlijk de start van de pilot) en in deze tweede periode november-juli ook nog trajecten uit de vorige periode doorliepen. Vandaar dat we deze cijfers nu ook niet achter elkaar zetten, want die vergelijking gaat dan mank.

Wie komen er vooral bij de POH GGZ Jeugd?
De leeftijdscategorie die het meest voorkomt bij de POH GGZ Jeugd is - net als in de vorige periode- voor jongens in de leeftijd van 9 tot en met 12 jaar en voor meisjes van 13 tot en met 16 jaar.
De praktijkondersteuner ziet een brede variatie aan problematiek met jeugdigen. De hulpvragen van jeugdigen en ouders kenmerken zich vooral op de volgende gebieden: psychosociaal functioneren, zoals emotionele- en gedragsproblemen. En ook problemen op het gebied van gezin en opvoeding, zoals een onstabiele opvoedsituatie.

Ouders van jeugdigen melden het meest hun kind aan via de huisarts bij de praktijkondersteuner, gevolgd door jongeren zelf. Dit zagen we ook in de eerste evaluatie terug.
Voor de overige details van de meldingen verwijzen wij u naar de bijlage Datasheet.

De uitgaven en besparingen
Bij de jeugdhulp bestaan de rechtsgeldige verwijzers uit onder meer de jeugdconsulenten, huisartsen en gecertificeerde instellingen. De gemeente betaalt deze jeugdhulp. Bij een verzoek tot jeugdhulp kan een jeugdige of zijn ouders zich wenden tot de jeugdconsulent of de huisarts. We zien dat de huisartsen met name verwijzen naar de basis GGZ jeugd (BGGZ) en de specialistisch GGZ jeugd (SGGZ).

In onderstaande tabel ziet u de kosten en baten van de pilot POH GGZ Jeugd op basis van de periode 1 november 2020 tot 1 juli 2021. We zijn bij de 'baten' uit gegaan van de gemiddelde kosten van een BGGZ en SGGZ traject. In de vorige periode hebben we gerekend met een bedrag van €2500,-. Op basis van voortschrijdend inzicht en gezien het aantal behandelingen en de aard daar van, hebben we nu een bedrag gecalculeerd van een gemiddelde van €2000,- (op basis van 80% BGGZ en 20% SGGZ). We zien namelijk dat de praktijkondersteuner voornamelijk BGGZ problematiek ziet.

Hoewel het niet helemaal hard te maken is, is het in de lijn der verwachting dat deze jeugdigen/ouders anders waren verwezen naar Jeugd GGZ of ambulante jeugdhulp. Een kritische noot

is dat het ook deels zo kan zijn, dat de praktijkondersteuner zulke lichte vragen oppakt die de huisarts anders had afgedaan in het kader van normaliseren.
De effecten van de inzet van een praktijkondersteuner op het *aantal* verwijzingen van de huisartsen is niet eenduidig. Zo zien we bij de ene praktijk een zelfde aantal verwijzingen als in de periode dat er geen POH GGZ Jeugd was, bij de andere praktijk een stijgend aantal verwijzingen en bij weer een ander juist een dalend aantal verwijzingen naar BGGZ of SGGZ. Nu zien we ook dat huisartsen verschillende werkwijzen hanteren, sommigen verwijzen iedereen naar de praktijkondersteuner, anderen deels.
Wat we wel 'hard' kunnen maken is dat de praktijkondersteuner 150 trajecten zelf heeft behandeld en afgerond.

Tabel: Aantal afgeronde trajecten en de kosten en baten

Periode 1 november 2020 tot 1 juli 2021	Aantal afgeronde trajecten door de POH GGZ jeugd	Bedrag per traject	Totaal **8** maanden 1 nov – 1 juli	Totaal **12** maanden obv doorrekening cijfers 1 nov – 1 juli
'Baten'	150 zelf afgerond + 28 naar voorveld =178	€ 2000	€ 356.000	€ 534.000
Personeelskosten 2 POH GGZ Jeugd			€ 120.000	€ 180.000
Huisvestingskosten*			€ 32.000	€ 48.000
Netto besparing			**€ 204.000**	**€ 306.000**

*Voorgaande evaluatie noemden wij reeds dat de huisartsen door de gemeenten gecompenseerd wilden worden voor het gebruik van de ruimte voor de praktijkondersteuner. Hieraan komen wij tegemoet per 1 maart 2021.

Met de Agenda Jeugd 2019-2021 Jeugd (raadsvergadering 16 oktober 2019) is uitgegaan van een structurele besparing van € 170.000. Met de berekende besparing van € 306.000 wordt deze besparing derhalve behaald. Met het verschil doen wij nu niet iets in de begroting, omdat:

- De begroting sindsdien meerdere malen is aangepast
- Het betreft een berekende besparing (aanname € 2000 per traject).
- Het is niet te zeggen of de besparing resulteert in een mindere groei of lagere begrote uitgaven.

Op basis van de aannames concluderen we dat de inzet van praktijkondersteuners financieel heeft gerendeerd.

Ervaringen van jeugdigen en ouders
Om de ervaringen van ouders en jeugdigen te onderzoeken hebben we gebruik gemaakt van enquêtes die in oktober 2021 zijn verspreid. Daarin wordt gevraagd hoe het contact verliep met de praktijkondersteuner, waarom de jeugdige/ouders naar de praktijkondersteuner is gegaan en of de voorgestelde doelen zijn behaald.
Vanuit de geretourneerde enquêtes is terug te leiden dat jeugdigen en ouders positieve tot zeer positieve ervaringen hebben met de praktijkondersteuner. De praktijkondersteuner deed moeite om de situatie te begrijpen. Ook werden doelen grotendeels bereikt, en hadden jongeren/ouders meer vertrouwen in de toekomst. Allen zouden de praktijkondersteuner bij vrienden en familie aanbevelen.

Enkele quotes:
'De praktijkondersteuner is erg prettig in het contact. Fijn dat ze mijn dochter zo goed heeft kunnen helpen' (ouder)

‘De praktijkondersteuner was super. Ze kon me goet helpen en hat goeie ideje. Voor mij kan er niks beter dan dit’. (kind)

Ervaringen van huisartsen
Ook onder de deelnemende huisartsen hebben we gebruik gemaakt van een enquête om onderzoek te doen naar de tevredenheid onder huisartsen die gebruik maken van een praktijkondersteuner. We hebben gevraagd naar hun algemene beoordeling over de praktijkondersteuner, of er voldoende ruimte is in de praktijk, of er veel vraag is naar de praktijkondersteuner en of er behoefte is aan meer capaciteit van de praktijkondersteuner. Daarbij is er ruimte gelaten voor verbeterpunten en opmerkingen. Door alle deelnemende praktijken is de enquête ingevuld. De huisartsen geven de praktijkondersteuner gemiddeld een 8,5.

De tevredenheid met de praktijkondersteuner Jeugd:
Huisartsen zijn unaniem zeer tevreden over de inzet van de praktijkondersteuner. Zij ervaren het als een laagdrempelige ondersteuning, praktisch, snel en dichtbij en deskundig.

De mate van behoefte aan een praktijkondersteuner in de praktijk:
Er is in de meeste deelnemende huisartsenpraktijken veel behoefte aan een praktijkondersteuner. Enkele praktijken geven aan graag een paar uur extra per week te willen hebben.

Verbeterpunten/opmerkingen:
De meeste huisartsen hebben geen verbeterpunten, zij zien graag dat we zo doorgaan op de ingeslagen weg. Een enkeling ziet graag een verbeterde samenwerking met de jeugdconsulent, elkaar vinden in de wijk, dat de praktijkondersteuner zelf mag verwijzen, etc.

Enkele quotes van huisartsen:
“Erg prettig werken, laagdrempelig contact, op korte termijn plek voor patiënten, pakken casuïstiek adequaat op, wordt door patiënten ook als prettig ervaren.”

“Onze praktijkondersteuner functioneert volgens mij tot ieders tevredenheid. Hulpvragen van ouders/kinderen zijn vaak door ons moeilijk te beantwoorden. Jeugd GGZ en kennis van de sociale kaart behoort niet echt tot onze deskundigheid. De praktijkondersteuner is wat dat betreft een goede aanvulling in de praktijk. Deels door problemen zelf op te lossen, deels door ons op weg te helpen naar een goede verwijzing.”

Ervaringen van praktijkondersteuners
We hebben een interview gehouden met de praktijkondersteuners en hen gevraagd naar hun ervaringen, de samenwerking met de huisartsen, de samenwerking met het voorveld en wat zij qua randvoorwaarden nodig hebben.

Zij geven aan dat ouders/jongeren over het algemeen tevreden zijn doordat zij meer tijd hebben dan de huisarts, de sociale kaart kennen en ouders/jongeren hier laagdrempelig terecht kunnen. De samenwerking met de huisartsen ervaren zij als prettig, wel zijn er verschillen tussen de manier van werken per huisarts, bijvoorbeeld of alle zaken langs de praktijkondersteuner gaan of dat de praktijkondersteuner meer ter overbrugging (bij wachttijden GGZ) wordt ingezet.

Voor het vervolg zien zij een aantal verbeteringen in het kader van professionalisering, zoals regelmatige intervisie en de aanschaf van bepaalde werkboeken, behandelmodules, etc.

Vervolg en verder
Het betreft een pilot van twee jaar eindigend in maart 2022. De ondersteuning door de praktijkondersteuner is laagdrempelig en werkt normaliserend. De jeugdigen worden sneller geholpen dan als ze eerst een indicatie moeten verkrijgen en naar een aanbieder gaan.

Naar aanleiding van deze evaluatie gaan we de Pilot POH GGZ Jeugd structureel invoeren voor de deelnemende huisartsenpraktijken. Ook zien we mogelijkheden voor nog niet-deelnemende praktijken. Daarom nemen we bovenop de huidige 1,8 fte nog een praktijkondersteuner extra aan per 2022.

De praktijkondersteuner verdient zichzelf terug. De extra uitgave voor de derde praktijkondersteuner dekken we uit de budgetten voor Jeugdhulp, doordat er minder indicaties zullen zijn. Dit is ook zo opgenomen in de Kadernota 2021.

We vertrouwen er op u voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

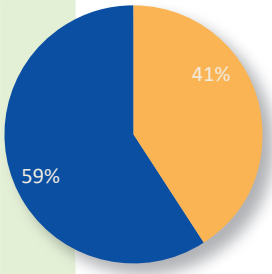
Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

W. Groot, ls. P.I. Broertjes

BIJLAGE 1: DATASHEET POH GGZ JEUGD

ANALYSE HULPTRAJECTEN

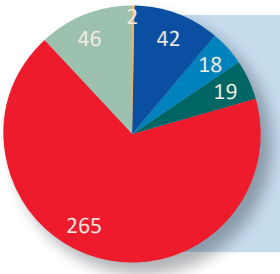
Tijdens de onderzoeksperiode van 1 november 2020 tot 1 juli 2021 hebben twee Praktijkondersteuners GGZ Jeugd 392 jeugdigen gezien. Een aantal van deze dossiers zijn verwezen of afgesloten en aan aantal dossiers lopen nog.

41 % man, gemiddelde leeftijd 10,8

59 % vrouw, gemiddelde leeftijd 12,5

** De getallen die staan vermeld in onderstaande diagrammen zijn de jeugdigen in aantallen.*

MEEST VOORKOMENDE HULPVRAGEN

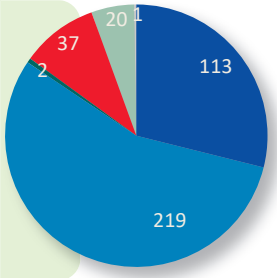
De Praktijkondersteuner GGZ Jeugd ziet een brede variatie aan problemen met jeugdigen.

- Cognitieve ontwikkeling
- Gezin en opvoeding
- Jeugdige en omgeving
- Lichamelijke gezondheid
- Psychosociaal functioneren
- Psychosociale diagnostiek

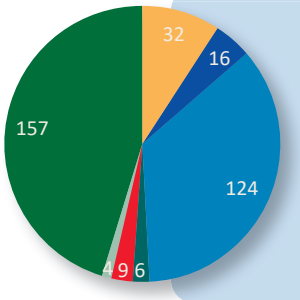
MEEST VOORKOMENDE AANMELDER

Ouders van jeugdigen melden het meest hun kind aan via de huisarts bij de Praktijkondersteuner GGZ Jeugd.

- Jeugdconsulenten
- Jeugdige
- Ouder/verzorger
- Overig
- Professional
- School

MEEST VOORKOMENDE WERKZAAMHEDEN

De werkzaamheden van de Praktijkondersteuner GGZ Jeugd zijn divers. Vraagverheldering (triage en screening) en ondersteunende gesprekken bij psychosociale problematiek zijn hun belangrijkste taken.

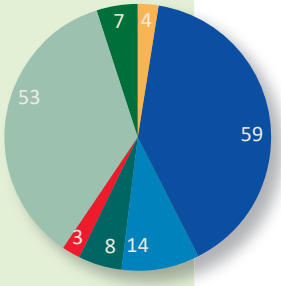
- Bemiddeling en begeleiding bij verwijzing
- Kortdurende behandeling
- Ondersteunende gesprekken bij psychosociale problematiek
- Opvoedingsondersteuning
- Overbruggingshulp
- Psycho-educatie
- Triage en screening

VERWIJZINGEN

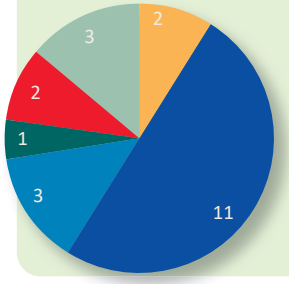
Hierbij maken we onderscheid tussen verwijzingen na de eerste vraagverheldering en verwijzingen na behandeling bij de Praktijkondersteuner GGZ Jeugd.

38% verwezen na eerste vraagverheldering

- Ja, anders
- Ja, BGGZ
- Ja, Jeugd en Gezin of in de wijk
- Ja, Jeugdconsulenten gemeente
- Ja, Jeugdaanbieder voor ambulante jeugdhulp
- Ja, SGGZ
- Ja, Vrij toegankelijke zorg

13% verwezen na behandeling bij POH GGZ Jeugd

- Ja, anders
- Ja, BGGZ
- Ja, Jeugd en Gezin of in de wijk
- Ja, Jeugdaanbieder voor ambulante jeugdhulp
- Ja, Jeugdconsulenten gemeente
- Ja, SGGZ

Afgeronde trajecten door de Praktijkondersteuner GGZ Jeugd, zonder dat de jeugdige is doorverwezen: 38%

DUUR VAN ONDERSTEUNING

De cliënttrajecten van de Praktijkondersteuner GGZ Jeugd zijn vrijwel altijd kortdurend.

- 48% na 1-2 contacten afgesloten
- 34% na 3-5 contacten afgesloten
- 15% na 6-10 contacten afgesloten
- 3% na 11 of meer contacten afgesloten